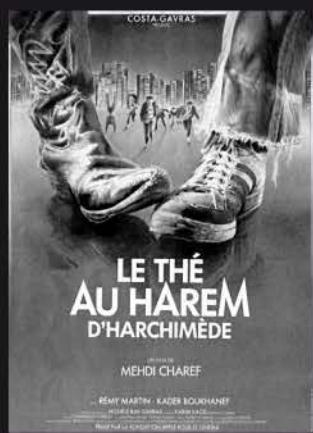
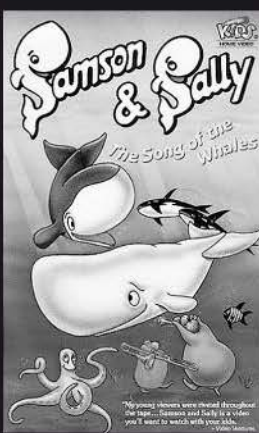

GUIA AUDIOVISUALS

coordinadora
D'ONG SOLIDÀRIES

Fitxa tècnica

Nom pel·lícula: Las Sufragistas (Suffragette)

Durada: 106 minuts

Direcció: Sarah Gavron

Guió: Abi Morgan

Producció: Film4 / Pathé / Ruby Films

Any: 2015

Nacionalitat: Regne Unit

Música: Alexandre Desplat

Palmarès: 2015: Nominada a Millor actriu (Carey Mulligan) i guió original als Satellite Awards, i premi al millor actor secundari (Brendan Gleeson) als British Independent Film Awards (BIFA) on també rebé 4 nominacions. 2016: Millor disseny de producció dels Premis del Cinema Europeu.

Edat recomanada: a partir de 8 anys.

Sinopsi

Anglaterra, principis del segle XX. Anys abans que esclatés la Primera Guerra Mundial, les dones exigeixen els seus drets polítics, més concretament el dret a votar. Les sufragistes angleses estan dividides entre les que defensen les protestes pacífiques, i les que lluiten en contra del govern sense pietat.

En aquesta història sobre els primers moviments feministes, trobem Maud Watts (Carey Mulligan), una jove lluitadora de la classe obrera, explotada en una bugaderia des de que era una nena. Al veure que la seva protesta de manera pacífica no té resultats, Maud decideix radicalitzar-se fins el punt d'utilitzar la violència per forçar el canvi i aconseguir el dret al vot. En la seva lluita per la

dignitat i la de les seves companyes, la jove no posarà solament en risc el seu treball, la seva família i la seva llar, sinó també la seva pròpia vida.

Tràiler: <http://www.sensacine.com/peliculas/pelicula-222967/trailer-19542306/>

Altres pel·lícules de la directora:

- Village at the end of the world (2012)
- Brick Lane (2007)
- This little life (TV) (2003)

Objectius del treball

- Conèixer la situació laboral, política i social de les dones des de finals del segle XVIII fins a principis del segle XX.
- Conèixer els drets i les oportunitats que tenien dones i homes des de finals del segle XVIII fins a principis del segle XX.
- Reflexionar sobre la igualtat/desigualtat de drets que exercien dones i homes en aquella època.
- Conèixer els orígens, la ideologia i les aportacions del moviment feminista sufragista al Regne Unit.
- Reflexionar sobre la igualtat de drets entre homes i dones en l'actualitat.

Activitats proposades

Guia pel Professorat

Activitat previsionat

Prèviament al visionat del film, és important que la persona dinamitzadora tingui alguns coneixements sobre la història del sufragisme i el feminisme, i la lluita a favor dels drets de les dones (1789-1945).

En l'apartat Annex, us oferim diferents aportacions de la literatura històrica sobre el tema que us poden servir per introduir els continguts de treball a l'aula i posar en context els alumnes.

Activitat 1. Línia Cronològica. Els drets de les dones en el temps.

- **Material:** paper de mural, celo, retoladors de diferents colors, imatges de personatges sufragistes, feministes i de l'època, que van tenir un paper important durant el moviment sufragista i la lluita a favor dels drets de les dones.
- **Descripció de l'activitat:**

En el paper de mural, la persona dinamitzadora dibuixarà una línia cronològica des de 1789 fins a 1945 i, seguidament, oferirà a les persones participants retoladors de diferents colors i unes imatges amb diverses dones que van ocupar una posició important durant el moviment sufragista i la lluita a favor del vot femení. Tot seguit, explicarà als alumnes els orígens i la història de les sufragistes i el moviment feminista a Europa, remarcant aquells fets i personatges significatius

que van propiciar una avenç en quant a l'exercici dels drets de les dones. Al mateix temps, farà participar als alumnes en la construcció de la línia cronològica del moviment al llarg del temps, afegint aquelles dates significatives i aquelles persones que van jugar un paper important en la lluita a favor de la igualtat de drets de les dones. Això, permetrà als participants tenir una visió més clara del procés de lluita en el temps per la igualtat de drets socials, polítics i laborals entre dones i homes.

Dates, fets i personatges rellevants del feminisme i el sufragisme per treballar en la línia cronològica:

1. **1832:** Es presenta la primera petició de vot per a les dones al Parlament Britànic.
2. **1848 (EUA):** S'escriu la Declaració de Seneca Falls, el text fundacional del sufragisme nord-americà, emprès per **Elizabeth Cady Stanton**. Aquest fet marca un abans i un després en el feminisme internacional, on va quedar consensuat un dels primers programes polítics feministes. Aquesta convenció fou el primer fòrum públic i col·lectiu de les dones. La Declaració de Seneca Falls s'oposa a les restriccions polítiques (no poder votar, presentar-se a les eleccions, ocupar càrrecs públics, afiliar-se a organitzacions polítiques o assistir a reunions polítiques) i econòmiques (la prohibició de tenir propietats pròpies, la prohibició de dedicar-se al comerç, tenir negocis propis o obrir comptes corrents); i es mostra en contra de la negació de drets civils i jurídics per a les dones.

3. **1860 (Espanya):** Concepción Arenal escriu “La beneficencia, la filantropía y la caridad”, obra que guanya el premi de la Real Acadèmia de Ciències Morals i Polítics. L’autora el presenta en nom del seu fill, ja que sap que mai atorgarien el premi a una dona. Així, Concepción Arenal es converteix en la primera dona premiada per una Acadèmia.
4. **1866 (Gran Bretanya):** Emily Davies i Elizabeth Garrett Anderson redacten la “Ladies Petition” firmada per 1.499 dones, que és presentada a la Cambra dels Comuns pels diputats John Stuart Mill i Henry Fawcett. En ser rebutjada, es crea un moviment permanent: la Societat Nacional pro Sufragi de la Dona, liderada per Lidia Becker.
5. **1867 (Gran Bretanya):** Quan s’està debatent una segona reforma de llei electoral per augmentar el nombre de homes adults amb dret a vot, el mateix Mill presenta una esmena perquè es substitueixi la paraula “home” per “persona”, el que donaria el vot a aquelles dones que complissin els mateixos requisits que es demanava als homes. L’esmena va ser rebutjada.
6. **1868 (EUA):** Elizabeth Cady Stanton i Susan B. Anthony funden l’Associació Nacional pro Sufragisme de la Dona (NWSA).
7. **1869 (EUA):** Wyoming es converteix en el primer estat que reconeix el dret del vot a les dones.
8. **1900 (Espanya):** Es promulga la primera Llei de Treball de Dones i nens, una mesura que, amb una vessant paternalista, limita el treball de les dones en el món de la indústria.

9. **1901 (Espanya):** Es celebra una boda entre dues dones, Marcela i Elisa. Elisa es fa passar per un home. El diari "La voz de Galicia" triga ben poc temps en descobrir a la parella, que escapa als Estats Units després de dictar-se una ordre de recerca i captura en contra seu.
10. **1902 (Gran Bretanya):** Lady Pankhurst, presidenta de la National Union of Women Suffrage, és condemnada a tres anys de treballs forçats, però les sufragistes aconseguen la seva evasió de la presó.
11. **1903 (Gran Bretanya):** Els grups feministes passen a la lluita directa. Interrompen els discursos dels ministres i es presenten a totes les reunions del partit liberal per exposar les seves demandes. La policia les expulsa dels actes i les empresona després de la imposició de multes que elles no paguen. A la presó, són considerades preses comuns i no polítiques com elles mateixes reivindiquen. Inicien una vaga de fam a la presó. Gladstone, el primer ministre en aquell temps, ordena que les alimentin a la força. Comença d'aquesta manera un cicle de violència entre les feministes i la policia anglesa. En aquests anys, les sufragistes també duen a terme una sèrie d'actes violents contra diversos edificis públics, encara que mai realitzen cap atemptat personal.
12. **1907 (Espanya):** Té lloc la primera iniciativa sobre el sufragi femení espanyol. Es presenten dues propostes i cap d'elles va endavant.
13. **1908 (Espanya):** Es torna a proposar una esmena per permetre que només les dones majors d'edat emancipades i no subjectes a l'"autoritat marital" puguin votar, però tampoc s'accepta.

14. **1910 (Espanya):** Les dones espanyoles poden assistir a la universitat.
15. **1913 (Gran Bretanya):** Emily Davison, sufragista, es converteix en màrtir al perdre la vida per les seves idees: el dret al vot de les dones.
16. **1914 (Gran Bretanya):** En el marc de la Primera Guerra Mundial el rei Jordi V amnistia totes les sufragistes i encomana a Lady Pankhurst el reclutament i l'organització de dones.
17. **1917 (Gran Bretanya):** S'aprova la llei de sufragi femení, pràcticament com un favor a causa dels serveis prestats per les dones durant la guerra. S'estableix que poden votar les dones majors de 30 anys.
18. **1920:** El vot femení és possible als Estats Units.
19. **1923 (Espanya):** Amb la dictadura de Primo de Rivera s'atorga el vot a les dones solteres.
20. **1927:** Totes les dones majors de 21 (la mateixa edat que els homes) poden votar i ser votades als Estats Units.
21. **1930 (Espanya):** Les dones constitueixen el 12,6% de la mà d'obra, acabant la seva vida laboral a l'arribar el matrimoni o la maternitat.
22. **1931 (Espanya):** Clara Campoamor aconseguix el vot per a la dona.
23. **1931 (Espanya):** Etapa republicana, es legalitza l'avortament.
24. **1932 (Espanya):** S'aprova la progressista Llei del Divorci.
25. **1933 (Espanya):** Les dones espanyoles voten per primera vegada.

Activitat 2 A. Drets i Deures dels "Homes i les Dones"

- **Material:** Folis, bolígraf.
- **Descripció de l'activitat:**

Minuts abans d'iniciar el visionat de la pel·lícula, la persona dinamitzadora explicarà el significat de dret i deure segons el diccionari Vox de Llengua Catalana; *dret: facultat dels éssers humans de poder tenir o exercir allò que la llei permet o estableix; deure: exigència establerta per la moral, la llei o l'autoritat.* Tot seguit, demanarà als participants que en un foli dibuixin dues graelles de dues columnes: en una graella escriuran "HOMES" i en l'altra "DONES", i en les columnes de cadascuna, "DRETS" i "DEURES". Durant el film, hauran d'observar i anotar al paper els drets i els deures que tenen els homes i les dones en la pel·lícula.

Activitats post-visionat

Activitat 2 B. Drets i Deures dels "Homes i les Dones"

- **Material:** pissarra, guixos.
- **Descripció de l'activitat:**

Després de veure la pel·lícula, la persona dinamitzadora dibuixarà a la pissarra les dues graelles que ha demanat prèviament als participants. A continuació, els participants hauran d'anotar-hi i comentar els drets i deures que tenen els homes i les dones observats en la pel·lícula. Un cop tots els participants hagin anotat els drets i deures observats, s'obrirà un debat per tal de comparar si aquests són iguals, en funció del gènere, entre els homes i les dones. Els homes i les dones del

film exerceixen els mateixos drets? Quins drets tenen els homes? I les dones? En funció d'aquests drets, ambdós tenen els mateixos deures? Quins deures tenen les dones? I els homes? Quin rol ocupa la dona en el film? I l'home? A què penseu que són degudes aquestes diferències? Penseu que les dones i els homes d'aquella època tenien les mateixes oportunitats? Quines tenien els homes? I les dones? L'activitat ha de permetre analitzar i reflexionar sobre la distància existent, per raons de gènere, en la desigualtat de drets, oportunitats i deures entre els homes i les dones d'aquella època.

Activitat 3: Les Sufragistes

- **Material:** Paper i bolígraf.
- **Descripció de l'activitat:**

Es formen grups de 4 persones. La persona dinamitzadora proposarà a cada grup participant que reflexioni i contesti unes preguntes vinculades a la pel·lícula. Posteriorment, cada grup posarà en comú les respostes amb els altres grups de l'aula. Les preguntes són les següents:

- Segons el film, quins són els motius del naixement del moviment sufragista femení?
- Quin estatus o posició social ocupen les dones sufragistes? Quin rol desenvolupen en el film?
- Quina ideologia o filosofia comparteixen les persones sufragistes?

- Què volen aconseguir amb el moviment?
- Quines accions desenvolupen per donar ressò als seus ideals?
- Descriu el rol que ocupen en el film la senyora Watts, la senyora Miller, la senyora Whitters, Edith New i Emmeline Pankhurst.
- El moviment sufragista femení és exclusiu de les dones? O la participació en el moviment està oberta a tothom, independentment del gènere? Per què?
- Quin paper ocupa l'Estat davant la protesta del moviment sufragista? I els homes? I la societat en general? Estan d'acord amb el moviment? Per què?

Activitat 4. Maud Watts

- **Material:** cartolines de diferents colors, retoladors, paper de mural, colors, celo.
- **Descripció de l'activitat:**

L'activitat consisteix en analitzar i descriure els rols que desenvolupa la senyora Maud Watts en el film. Es faran 6 grups; cada grup analitzarà i descriurà un rol (dona, esposa, mare, treballadora, feminista i sufragista) i haurà d'elaborar un mural, en una cartolina, explicant amb adjectius i frases com és i com es comporta la protagonista del film quan desenvolupa aquell rol. Un cop elaborats els murals, els posaran en comú amb la resta de participants i si cal afegir quelcom que falti, es podrà afegir. Posteriorment, se'ls proposarà que dibuixin i pintin la silueta de la

senyora Watts amb elements, expressions i colors que la caracteritzin. Per acabar, es penjarà la silueta en una paret de l'aula i els murals dels rols que desenvolupa al seu voltant.

Activitat 5. Les dones i els homes d'avui. Som iguals?

- **Material:** cap
- **Descripció de l'activitat:**

L'activitat consisteix en reflexionar sobre la desigualtat existent, encara avui en dia, que pateixen les dones en el mercat laboral i en la difícil conciliació entre la vida laboral, familiar i social. Partint d'aquesta premissa, es planteja als participants que debatin sobre la igualtat de drets entre dones i homes en el segle XXI. Penseu que els homes i les dones som considerats iguals? Per què? Al carrer ens tracten igual? I a l'escola? Les condicions laborals són iguals per als homes que per a les dones? Per què? I els sous? Penseu en els vostres pares o mares: què fa la vostra mare un dia normal? I el vostre pare? Duen a terme les mateixes tasques i responsabilitats? Què creieu que cal canviar per fer una societat més igualitària entre homes i dones? Com ho faríeu per canviar-ho?

Més informació relacionada i bibliografia

Diccionari de Llengua Catalana Vox, (2016), Larousse Editorial S.L, <http://www.diccionaris.cat/>

Ocaña, Juan Carlos (2003). *Sufragismo y feminismo: la lucha por los derechos de la mujer 1789-1945*, [en línia], recuperat el 10 de juny de 2017 a <http://www.historiasiglo20.org/sufragismo/origfem.htm>

Sarah Gavron (2015). *Las Sufragistas*. Regne Unit, recuperat a <http://ver-peliculas.org/aknvip/2246-suffragette-2015-online.lami>

ANNEX

Sufragisme i Feminisme: la lluita dels drets de les dones (1789-1945)

- **Els orígens del Feminisme (1789-1870)**

A l'Antic Règim la desigualtat jurídica dels membres de la societat era la norma. Nobles i clergues gaudien de privilegis (exempció fiscal, monopoli dels alts càrrecs públics, lleis i tribunals especials) vedats a la gran majoria de la població. L'absència de drets polítics (vot) i llibertats (expressió, reunió, religió) era una altra característica clau de l'Antic Règim. En el cas de les dones, la meitat de la població, a tot això anterior s'hi havia d'afegir la seva funció social circumscrita a l'àmbit domèstic, a les tasques de la casa, de la procreació i de la cura dels fills; i la seva subordinació legal a l'home, pare o espòs.

La Revolució Francesa (1789) i les altres revolucions liberal-burgeses van plantejar com a objectiu central la consecució de la igualtat jurídica i de les llibertats i drets polítics. Aviat va sorgir la gran contradicció que va marcar la lluita del primer feminisme: les llibertats, els drets i la igualtat jurídica que havien estat les grans conquestes de les revolucions liberals no van afectar la dona. Els "Drets

de l'Home i del Ciutadà" que proclamava la revolució francesa es referien en exclusiva a "l'home" no al conjunt dels éssers humans.

A partir d'aquell moment, a Europa Occidental i Amèrica del Nord es va iniciar un moviment, el feminisme, que va lluitar per la igualtat de la dona i el seu alliberament. Durant aquest període, el principal objectiu del moviment de les dones va ser la consecució del dret de vot. Naixia així el moviment sufragista.

- **Sufragisme i feminisme**

La societat industrial i el liberalisme no van aportar canvis significatius a la situació política, legal i econòmica de les dones. Aquestes van continuar estant discriminades respecte als homes. Tan sols va obrir el camí cap al treball femení a les fàbriques i les mines, però en condicions d'una extrema explotació i discriminades salarialment enfront dels seus companys de treball.

D'altra banda, la dona va tenir vetades les àrees professionals de més responsabilitat així com l'educació superior, essent relegada en el cas de la burgesia a l'àmbit domèstic.

El liberalisme va afectar més a l'estatus dels homes, que aconseguiren primer el sufragi censatari i més tard l'universal. Les dones van quedar excloses de tots dos sistemes durant molt de temps.

Van ser aquestes circumstàncies les que van propiciar a partir de la segona meitat del segle XIX el naixement del moviment sufragista, que reivindicava el dret al vot de les dones com a pas previ al feminisme, és a dir, a aconseguir la plena igualtat de drets respecte als homes. El moviment sufragista no es va constituir en grans masses i va arrelar amb més força entre les dones urbanes de classe mitjana que posseïen un cert grau d'educació. Les obreres van anteposar les seves reivindicacions de classe als seus propis interessos com a dones. Les camperoles per la seva baixa formació, la seva dedicació íntegra a la feina, la manca de temps lliure i el seu aïllament, van ser les últimes i més reticents a incorporar-se als moviments emancipadors.

Per a la resta, les principals capdavanteres del sufragisme i posteriorment del feminisme van ser britàniques i nord-americanes, seguides d'escandinaves i holandeses.

Una figura coneguda del moviment per l'emancipació femenina va ser la britànica Emmeline Pankhurst (1858-1928), fundadora de la Unió Social i Política de Dones (WSPU) i inspiradora de diversos tipus de protesta (manifestacions, vagues de fam, etc.). Una altra coneguda activista va ser Emily Davison, que va morir el 1913 a una de les seves accions de protesta al llançar-se als peus d'un cavall de la quadra real en el transcurs d'una cursa celebrada a Derby. A Espanya va destacar Concepción Arenal (1829-1893), que va assistir a la Universitat Complutense disfressada d'home per salvar la prohibició que impedia l'ensenyament universitari a la dona. A Alemanya va sobresortir Rosa Luxemburg (1870-1919) brillant intel·lectual i militant del comunisme alemany, morta durant la revolta espartaquista de 1918-1919.

El punt d'inflexió decisiu en la conscienciació social de la dona es va aconseguir durant la Primera Gran Guerra. En el transcurs d'aquest conflicte la dona va suplir l'home en les seves tasques habituals mentre aquest lluitava al front, posant en relleu que si era competent per a realitzar tasques pròpies de l'home també ho era per gaudir dels seus drets.

El 1920 va ser autoritzat el vot a totes les dones britàniques que havien complert 20 anys, mentre que a Espanya aquest permís es va retardar fins a l'any 1931 arran de la proclamació de la Segona República.

- **El desenvolupament del moviment feminista: el triomf del sufragisme 1870-1939**

Els canvis polítics, econòmics i socials que van venir units al que els historiadors han anomenat "Segona Revolució Industrial", iniciada en la dècada de 1870, van provocar una clara acceleració del moviment feminista en l'últim terç del segle XIX. El major protagonisme i seguiment del feminisme va estar condicionat per clars canvis socials en els països més desenvolupats.

A la Gran Bretanya, per exemple, a principis del segle XX el 70.8% de les dones solteres, entre 20 i 45 anys, tenien un treball remunerat. També al Regne Unit, el 1850 s'observava com el nombre absolut de dones solteres majors de 45 anys havia crescut entre les classes mitjanes. La "carrera del matrimoni" registrava així una certa reculada per a moltes dones, no només com a projecte de vida, sinó també com a opció econòmica.

Un altre element clau el va constituir la incorporació de la dona al treball durant la Primera Guerra Mundial per substituir els homes que havien marxat al front. La consciència del seu valor social va encoratjar les seves demandes del dret de sufragi.

Els principals objectius del moviment feminista van seguir sent els mateixos: el dret de vot, la millora de l'educació, la capacitació professional i l'obertura de nous horitzons laborals, l'equiparació de sexes en la família com a mitjà per evitar la subordinació de la dona i la doble moral sexual.

La gran novetat va venir de l'àmplia mobilització col·lectiva que va saber dirigir el moviment sufragista en determinats països. Amb els països anglosaxons al capdavant, l'evolució en el món europeu va ser molt diversa.

El sufragisme apareix com una forma d'enquadrament de dones de totes les classes socials, malgrat les seves diferents ideologies i objectius, però coincidents en reclamar el dret a la participació política, un dels requisits és el vot, per reformar la legislació i els costums i, en conseqüència, la societat. El sufragisme va sorgir en els països que van adoptar el règim capitalista, països de classe mitjana poderosa i amb uns ideals democràtics assentats en les seves institucions polítiques. En els països nòrdics amb prou feines es va desenvolupar el sufragisme a causa de la mentalitat progressista imperant i al pes social de la dona, que van facilitar l'equiparació jurídica dels sexes. Una evolució diferent va presentar el mosaic de països de l'est procedents dels Imperis centrals: austro-hongarès, alemany, turc i rus. L'enfonsament dels primers després de la Primera Guerra Mundial (Alemanya, Àustria, Txecoslovàquia, Polònia) va portar reformes molt progressistes, el vot femení entre elles, sense existència prèvia del

sufragisme. A Rússia va ser possible després d'una autèntica revolució, la bolxevic, que va trastocar els fonaments de l'ordre tradicional.

En el cas dels estats sorgits de l'Imperi turc, Iugoslàvia, Grècia i Bulgària, el pes de la tradició era encara molt fort i no hi va haver sufragisme ni reformes referents a la situació femenina.

Finalment, als països occidentals es podria diferenciar entre els protestants (Anglaterra, Holanda...), més moderns, evolucionats i pròspers econòmicament, i els catòlics (Itàlia, Espanya, Portugal...), endarrerits, tradicionals i conservadors. En els països protestants hi va haver un moviment sufragista fort, i només gràcies a la seva lluita es van aconseguir les reformes i el vot. En els catòlics amb prou feines es va desenvolupar el moviment sufragista i només després de molta batalla femenina i molt tard, cas d'Itàlia, o pel reformisme dels seus governants, cas d'Espanya, es van obtenir aquestes conquestes.

L'obtenció del dret a vot de les dones en alguns països:

Nova Zelanda	1893
Austràlia	1901
Finlàndia	1906
Noruega	1913
Dinamarca	1915
Regne Unit	1918 (+30 anys)
Alemanya	1918
Països Baixos	1918
Polònia	1918
Rússia	1918
Àustria	1918
Bèlgica	1919
Estats Units	1920
Txecoslovàquia	1920
Suècia	1921
Espanya	1931
França	1945
Itàlia	1945

Grècia	1952
Suïssa	1974

Aquestes dates són orientatives ja que sovint el procés d'obtenció dels drets polítics de les dones va ser llarg i complex. Un exemple és Portugal, on el 1931 les dones amb estudis superiors o secundaris van obtenir el dret de vot. Caldrà esperar, però, fins al 1974, amb la caiguda de la dictadura, perquè es pugui parlar pròpiament de vot femení. Molts dels països que van obtenir el dret de vot en el període d'entreguerres, Espanya és un bon exemple, van passar posteriorment per llargues etapes dictatorials en què el vot femení, i masculí, va ser suprimit o absolutament adulterat.

Unitat didàctica elaborada per: Georgina Serra Font,
u1916286@campus.udg.edu Voluntària del CeDRe de la Coordinadora d'ONG
 Solidàries.